

IBDIS

Editor: Luminița Bratu

Copertă: Flory Preda

Tehnoredactare: Florența Sava

Corectură: Georgeta Nicolae

We know
books

Copyright © 2025 Editura Prestige
pentru ediția în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TEODOREANU, IONEL

La Medeleni / Ionel Teodoreanu. - București: Prestige, 2024
3 vol.

ISBN 978-630-332-024-3

Vol. 1.: Hotarul nestatornic. - 2024. - ISBN 978-630-332-021-2

821.135.1

TOATE DREPTURILE REZERVATE!

Nicio parte a acestei cărți nu poate fi utilizată sau reprodusă
în vreun fel fără permisiunea scrisă a editurii, cu excepția citatelor
scurte, încorporate în articole critice sau în recenzii.

Tel.: 0732.55.88.33

www.edituraprestige.ro

www.facebook.com/edituraprestigeoficial

Ionel Teodoreanu

**Sa
Medeleni**

Volumul 1
**HOTARUL
NESTATORNIC**

PRESTIGE
București - 2025

Olguța strânse pumnii.
Gornița sună scurt. Trenul porni din anonima gară a
vacanțelor sure orașele cu nume atât de cunoscute.

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂIA

I - POTEMKIN ȘI KAMI-MURA.....	5
II - CĂSUȚA ALBĂ ȘI ROCHIȚA ROȘIE	87
III - HERR DIREKTOR	125

PARTEA A DOUA

I - „MEDIUL MOLDOVENESC”	183
II - ROBINSON CRUSOE.....	248
III - PĂPUȘA MONICĂI	280
IV - „MOȘ GHEORGHE, NU TRAGI DIN LULEA?”	312

Partea întâi

I

POTEMKIN ȘI KAMI-MURA

Doi țărani salutară cu o arhaică solemnitate pe viitorul stăpân al moșiei. Mișcarea vastelor pălării învăluie pe Dănuț cu epicul vânt al gloriei. Se opri în mijlocul șoselei ca un gladiator aclamat în arenă cu călcâiul pe trupul biruitului, având drept scut zmeul, drept lance sfoara al cărei fuior îl strângea în pumnul răpezit, îndărăt.

– D-apoi nu te doboară, boierule, namila asta? Întrebă unul din țărani.

– Pe mine?!

Dănuț tocmai isprăvisese clasele primare. Era licean în vacanță.

– Mai bine hai de i-om da boierului o mână de-ajutor să-l suie, se amestecă în vorbă celălalt țăran, apropiindu-se de zmeu.

– Da mare-i! se minună el. Cât o fereastră boierească!

Dănuț se simți mândru că zmeul e al lui și umilit că e mai mare decât el. Instinctiv - cum ocolește o femeie mărunță vecinătatea celor înalte - se îndepărtă grav, măsurând șoseaua cu pasul. Zmeul rămase arestat între cei doi țărani.

– Oprește, boierule, că nu bate vântul dintr-acolo; întoarce-te-napoi, porunci sfătos unul dintre ei.

Dănuț se codi o clipă, cercetă zările, se încruntă cu demnitate, ca frământat de socoteli adânci, de răspun-deri... și se supuse, în goana mare trecu pe lângă zmeul atent, și fugi, și fugi depănând sfoara între degete. În urma lui mosorul se zbătea ca un guzgan epileptic.

– Dați-i drumul! răcni el de departe, smucind sfoara din răputeri.

Zmeul căzu în cap, Dănuț pe spate.

Între timp, unul câte unul, apoi pâlcuri-pâlcuri, copilașii satului îngrădiră, desculți și naivi, evenimentul de pe șosea.

– Lasă, boierule, că ți-l muștruluiesc eu, îl liniști unul din țărani, ștergându-i straietele de colb cu bățai delicate, ca pe un patrafir.

– Vezi! Vezi! Dacă nu i-ați întins coada, suspină întrețaiat Dănuț, abia stăpânindu-și lacrimile.

– Ia să vezi, boierule, numai să-l iei cu binișoru, ș-ăl vezi că pornește! Așa-i și calu năvăvaș!... la te uită mata!... Ș-ăl tragi... ș-ăl încerci, ș-ăl mai lași slobod... și iar tragi hățu... lan auzi!

Melodică mânie de violoncele, zbârnâitoarea vâjâia în salturile, tresăltările și înconvoierile-ncordate ale zmeului însuflețit de viața vânturilor străvezii. Cozile se alintau feminin în larg, dezmiardând puterea vânturilor.

– Hooo-pa!...

Dănuț întinse brațele pe jumătate, într-ajutor celui de sus, c-un gol în piept și, înfiorat, își feri capul. Cu o pornire de balet, fetițele se mlădiară lin; băieții se-ncordară, gata să se avânte.

Ca un delfin pe valul mării zmeul se dăduse peste cap... și mârâind se înțepenise iar la loc, piept în piept cun- treg văzduhul...

În urmă ondulară cozile, păstrându-și grația de stele căzătoare.

– Hăi-hăi! chiuiră copiii.

Dănuț clipi, zâmbind.

Sfoara curgea repede spre cer. Zmeul se înălță dea- supra satului, mai sus decât dealurile, decât soarele, decât rândunelele. Copiii îl căutau cu mâna streășină la ochi, cu degetul celeilalte întins.

– Uite-l, măi! izbucni un băiețel.

– Taci, măi! se răsti la el altul.

– Ci, măi? Ci?

– Sss! se-ncrunțară ceilalți.

În tăcerea din nou limpezită, cerul torcea înăbușit. Dănuț pipăi sfoara ca pe tăișul unei săbii, cu vârful vârfului degetelor.

– Apucă zdravăn, boierule, că țin și eu...

Dănuț se înghesui în țăran, apucă sfoara și, pătruns de adâncimea bulboanei de sus, își trase o mână de pe sfoară. Dibuind cu ea îndărăt, apucă brațul omului. Mâna de pe braț strângea din răputeri; cea de pe sfoară, ușu- rel.

– Ține bine, boierule, nu-ți fie frică!... Pune amân- două mânilor, voinicește!

Cu o pornire dușmănoasă, Dănuț se opinti și trase, încrețindu-și fața. Cerul nu se desfundă... În mânilor lui, at- letică, sfoara vibra, umplându-i mușchii de bărbăție... Ochii îi străluciră îmbătați.

– De-acum poți pleca.

– Rămâi sănătos, boierule! glumi cu seriozitate țăra- nul, prefăcându-se că pleacă.

Sfoara-i izbucni din mână.

LIBRIS | We know books
– Stai! Stai! Nu mă lăsa! Scapă-mă! țipă Dănuț, îmbrâncit, târât, răscolit de panica unui înec în văzduh.

– Iaca aici-s!

Din urmă răsună un trap jucăuș...

– Vă poftește conیța de grabă la curte.

– De ce? se răsti Dănuț către omul de pe bihuncă.

– Mergem la gară, boierule, că-i vremea! răspunse omul, abia stăpânind calul.

– Feriți, măii! chiuiră copiii, zbughind din calea calului speriat.

Colbul se luă la trântă cu șoseaua... Hora copiilor încercui îndeaproape pe Dănuț.

– Ce ne facem? întrebă el mâhnit, cu toată nădejdea în țăran... Îl dăm jos?

– Mai lasă-l bădie!... Nu-l da jos, boierule! se rugară în cor copiii, când la țăran, când la Dănuț.

– Eu zic să-l ducem în ogradă și să-l legăm.

– Sigur! Sigur! jubilă Dănuț, mai-mai să sară de gâtul mântuitorului.

În frunte cu Dănuț, alaiul mărunților călăuzi până la poarta ogrăzii pasul înalt al zmeului... Ograda se umplu de zarvă: câinii hămăiau, slugile răsăreau din toate părțile.

– Hai, Dănuț, hai că vine trenul, îl îndemnă din trăsură, gata de plecare, doamna Deleanu, cu mâinile pe urechi.

– Stai, mamă, nu vezi că am treabă! răspunse Dănuț, trăgând de sfoara zmeului priponit, ca spre încercare.

– Gata, boierule! De-acuma nu mai scapă, că doar îl ține un stejar!

– Ai isprăvit, Dănuț?

– Bine, da` cine-l păzește? se îngrijoră el.

– Noi! Noi! protestă poarta înflorită cu copii.

– Ba eu! hotărî apăsă un băiețuș mai răsărit, îngroșându-și glasul.

Înfruntând dulăii, intră în ogradă și se înfipse lângă stejarul încolăcit de sfoara zmeului.

– Cum îți zice ție? îl cercetă bănuitor Dănuț.

– A Marandei, să trăiți, răsună marțial răspunsul.

– Și mai cum, băiețele? întrebă cu blândeță doamna Deleanu, scoborând pe scara trăsुरii.

– Gheorghită, sărut mâna!

– Și nu ți-i teamă c-or să te mănânce câinii?

– Ehei!...

– Măi Gheorghită, să nu te miști de-aici! porunci Dănuț.

– *Ecoutes, mon petit, il faut lui parler gentiment, pas de cette maniere; tiens, donnes-lui des bonbons.*¹

– Na... poftim, retușă Dănuț subț privirea doamnei Deleanu.

Și, brusc, îi întinse cutiuța cu bomboane violete, oferindu-i orășenește. Gheorghită șovăi, dar îndemnul cucoanei îl hotărâ. Înșfăcă repede cutiuța. Dănuț rămase cu capacul, indignat și nedumerit. Doamna Deleanu începu să râdă.

– Lasă, Dănuț, dă-i și capacul... Poftim și dumitale pentr-un rachiu, și-ți mulțumesc.

– Să trăiască boierul și să crească mare! se ploconi țăranul.

Trăsura porni.

¹ Ascultă, micuțul meu, trebuie să-i vorbești frumos, nu așa; ține, dă-i bomboane (fr.).

IPPIS
Editor: Luminița Bratu
Copertă: Flory Preda
Tehnoredactare: Florența Sava
Corectură: Ioana Patriche

We know
books

Copyright © 2025 Editura Prestige
pentru ediția în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TEODOREANU, IONEL

La Medeleni/Ionel Teodoreanu. - București: Prestige, 2024

3 vol.

ISBN 978-630-332-024-3

Vol. 2.: Drumuri. - 2024. - ISBN 978-630-332-022-9

821.135.1

TOATE DREPTURILE REZERVATE!

Nicio parte a acestei cărți nu poate fi utilizată sau reprodusă
în vreun fel fără permisiunea scrisă a editurii, cu excepția citatelor
scurte, încorporate în articole critice sau în recenzii.

Tel.: 0732.55.88.33

www.edituraprestige.ro

www.facebook.com/edituraprestigeoficial

Ionel Teodoreanu

La Medeleni

Volumul 2
DRUMURI

PRESTIGE
București - 2025

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂIA

I - SFÂRȘITUL UNUI AN ȘCOLAR	5
II - „IL ÉTAIT UN PETIT POMMIER”	69
III - ESCAPADA OLGUȚEI	125

PARTEA A DOUA

I - O NOAPTE	215
II - O ZI	270
III - O NOAPTE	366

PARTEA A TREIA

I - IOANA PALLĂ	403
II - RODICA	474
III - MONICA	536
IV - TITLUL ROMANULUI	560
V - TÂNĂRUL ROMANCIER	593

SFÂRȘITUL UNUI AN ȘCOLAR

Deși plină de școlari, vasta clădire a Liceului Lazăr din București amuțise. Din ea nu s-auzeau decât zvonurile de-afară: geamătul lung al tramvaielor; vociferările ritmice ale oltenilor cu zarzavaturi, fructe și cărbuni; și în răstimpuri, prin flacăra albă a verii, corul crud și anarhic al vrăbiilor din Cișmigiu.

Mai bine de cinci sute de peniți porniseră cruciada ultimelor teze ale anului, alungate de aceeași teroare - corigența sau repetența - călăuzite de același fanatism: cucerirea vacanței fără de griji.

În toate clasele, mirosul acid al cernelii stăpânea - mai presus de celelalte - ca prezența unui destin. De pe catedre, dominând șirurile spinărilor aplecate, zeii didactici - îndeobște sluți, nerași, cu ochelari călări pe triste nasuri - aveau expresia enigmatică a zeilor autentici.

Fițuicile circulau pe subt pupitre, se tupilau subt sugătorile imprimate cu tabla înmulțirii, pândeau subt filele caietelor liniate și emoționate - agere și clandestine ca șopârlele - răsărind dintr-o manșetă cu inscripții microscopice, din crăpăturile atavice ale băncilor sau din alte tainițe intime. Când și când, ușa vreunei clase se deschidea cu o încetineală leșinată și se închidea patetic, izgonind pe coridor un mic Oedip în uniformă, prins cu fițuica în caiet, cu

cartea pe genunchi sau aplecat familiar pe caietul vecinului. Și corul antic al tăcerii murmura-n urechile urechite în prezent și viitor: „Repetent... repetent... repetent...”

Alteori, o ușă izburcea în lături și se-nchidea pocnind ca un aplauz formidabil, făcând loc școlarului palid de emoție, care cu gestul scenic al *Damei cu camelii*, ținea pe față batista copios carminată cu sângele unei sticlute de cerneală roșie...

Clasa VII-a modernă analiza poezia *Melancolie* - „Părea că printre nouri s-a fost deschis o poartă, prin care trece albă regina nopții moartă” - cu o viteză păgubitoare în primul rând ortografiei, călcată la toate virajurile gramaticale, ca o vulgară găină sau găscă pe șosea.

Tinerii comentatori ai melancoliei eminesciene se desfătau ca la lectura unor stihuri de Topârceanu, rezervându-și masca melancoliei pentru tezele științifice, îndeosebi pentru cea de la matematici.

Profesorul de literatură se uita pe fereastră fredonând mintal o arie din *Văduva veselă*. Purta o lavalieră la fel cu a lui Maximilian din *Fire de artist*, și avea numai douăzeci și șase de ani. Pe bulevard treceau cu pași dănțuitori fete cu bluze de vară... și pe caiete „regina nopții moartă”.

„Dan Deleanu,
cl. VII-a m.”

Iscălitura din josul paginei scrisă în cursive torențiale, era abia schițată, ca pe recipisa unei telegrame urgente.

Dănuț se uită la ceasul-brățară, descoperindu-l cu o bruscă mișcare a brațului: unghiul drept al minutarelor

arăta trei jumătate. Se aplecă la urechea camaradului de bancă.

– Mircea...

– ...? clipiră ochii bruni, smulgându-se din decorul nocturn al *Melancoliei* cu un reflex de lună și o iluminare parcă.

– ...eu plec. Ia-mi tu geanta. Ne întâlnim acasă.

– Nu m-aștepți? se alarmă Mircea, întorcând condeiul.

– Nu pot. Nu mai pot. Vreau să știu tot. Să se sfârșească odată.

– Cum? Te duci acolo?

– Da.

– Și scrisoarea?

– Rupe-o.

– ...? Asta nu! Eu o duc.

– Am spus nu.

– Dan!

– Nu te-amesteca.

– Dan, te-ai jurat! se încruntă Mircea cu ochi serioși și o subită roșeață în obraji.

– Am să-mi calc jurământul... Nu te uita așa!... Tu... „n-ai iubit”, continuă în gând Dănuț, intimidat și exasperat de disprețul ironic al camaradului său.

– Pentru o astfel de *femeie*?

– Mircea!

– Ssst! șușuiră glasuri indignate.

Izbind pupitrul și aruncând o privire de sfidare întregei clase, Dănuț se ridică din bancă, spătos, zvelt și ondulat în ușoara uniformă de camgar. Înaintă spre catedră, febril, urmărit de priviri nedumerite: Dănuț era printre pre-

mianții clasei. Și e o axiomă pentru orice elev bun că o oră e cu totul neîndestulătoare pentru întocmirea unei teze destinate notelor majore, mai ales la română unde „scrii tot ce-ți trece prin cap”.

– Ai și isprăvit, Deleanu? întrebă profesorul, ritmându-și întrebarea și gestul – din distracție – pe aria de operetă fredonată până atunci.

– Da, domnule profesor.

Aruncă spre ușă o privire semnificativă.

– Cum s-ar zice: „*veni, vidi, vici...*” intonă profesorul cu familiaritatea cantabilă a chelnerilor de berărie când se avântă plesnind din șervet, c-un „vine, vineeee...”

– Hî! zâmbi Dănuț condescendent.

– Ce zici, Deleanu, despre Eminescu al nostru? Genial poet: ai? Are un ce aparte...

Dănuț strânse pumnii cu o vigoare sportivă.

– Îmi permiteți să plec, domnule profesor... Știți, căldurile! răsuflă el, trecându-și batista peste fața nădușită glacial.

– Poftim, poftim.

Dănuț se înclină scurt și se smuci spre ușă, lăsând în urmă-i plutirea de parfum turburătoare și impudică a adolescenților impregnați de intimitatea unei femei cochete.

Profesorul aspiră cu nări viguroase parfumul evocator și, netezîndu-și mustăcioara cu un deget, începu să fredoneze o arie din *Fetița dulce*. Totodată deschise caietul zvârlit pe marginea catedrei și, aruncând o privire distrată pe teza indescifrabilă – cu satisfacția înduioșată a chefliilor care nu se uită la bacșiș – puse un zece apăsător cu creion roșu, notă care ignora și conținutul tezei, și *Melancolia*, dar

care aplauda superlativ pulpele grăsuțe și *dessous*-urile roze ale Floricăi Florescu în *Fetița dulce*.

„*Mircea Balmuș,*
Cl. VII-a m.”

Toată revolta lui Mircea se descarcă în iscălitura aruncată în mijlocul filei, subt teza neisprăvită, făcând, alături de corectitudinea fină a rândurilor de mai sus, efectul dezordonat al trăsnetului într-un impecabil parc englezesc.

– Și dumneata, Balmuș? Ce-ați pățit azi? se minună profesorul, consultându-și ceasul.

– Sunt cam indispus, domnule profesor, răspunse Mircea așezându-și teza sacrificată peste teza lui Dănuț.

Trecu în goana mare prin coridorul pustiu. Coborî scările, vârtej. Îl ajunse pe Dănuț dincolo de bulevard.

– Dan! Dan!

– Ce *mai* vrei?

– ... Ești supărat pe *mine!*

Se priviră ochi în ochi. Dănuț sfida.

Ceva mai înalt și mult mai voinic decât Mircea și decât toți camarazii lui – chiar decât repetenții mustăcioși – Dănuț avea în schimb o față copilăroasă, cu toate că în jurul ochilor i se inelau, viorii, cearcănele dragostii. Izgonită din trup, copilăria stăruia delicat în rotunjimea lină a obrazilor, în puritatea feminină a bărbiei și a gâtului, și în entuziasmul fraged al mâinii cu reflexe de violetă pe fruntea cu o vână răzvrătită. Mișcările sportive și conturul hotărât al trupului îi dădeau o energie aparentă, atenuată, dacă nu dezmințită, de dulceața molatecă a ochilor casta-

LIPDIS

Editor: Luminița Bratu

Copertă: Flory Preda

Tehnoredactare: Florența Sava

Corectură: Ioana Patriche

We know
books

Copyright © 2025 Editura Prestige
pentru ediția în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TEODOREANU, IONEL

· La Medeleni/Ionel Teodoreanu. - București: Prestige, 2024

3 vol.

ISBN 978-630-332-024-3

Vol. 3.: Între vânturi. - 2024. - ISBN 978-630-332-023-6

821.135.1

TOATE DREPTURILE REZERVATE!

Nicio parte a acestei cărți nu poate fi utilizată sau reprodusă
ân vreun fel fără permisiunea scrisă a editurii, cu excepția citatelor
scurte, încorporate în articole critice sau în recenzii.

Tel.: 0732.55.88.33

www.edituraprestige.ro

www.facebook.com/edituraprestigeoficial

Ionel Teodoreanu

**La
Medeleni**

Volumul 3
ÎNTRE VÂNTURI

PRESTIGE
București - 2025

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂI.....	5
I - SFÂRȘITUL UNUI AN ȘCOLAR	5
PARTEA A DOUA	95
INCANTAȚIUNE.....	102
CEASUL CUCUVAIELOR	116
PARTEA A TREIA	249
PARTEA A PATRA	311
I.....	311
II.....	357
III.....	394
IV	415
EPILOG.....	420

SFÂRȘITUL UNUI AN ȘCOLAR

Ardeau numai luminile utile, depărtate cu precizie unele de altele, aerian izolate, cu spații de noapte marină între licăririle lor fragile. Întuneric prin umbra onctuos spintecată - spuma elicei fumega alb pe vântul lins al apei - fără de trup, tăcut; vaporul nu era decât procesiunea somnambulă a unei constelații grupată geometric, subțire tremurul captiv al constelațiilor fixe.

Nu răsună nici un tunet spumos de talaz - salt solitar sfărmat în larguri - nici pas desculț de val nu s-auzea, împiedicându-se în trena lungă. Tăcere fără cadență de frunză, iarbă, vânt sau undă: tăcerea cosmică destinată în fluida boltire a celor patru zări. Cosite, vastele întinderi abureau seva salină a mării. Amar, amar parfum de toamnă, de parcă Zeul apelor adânci strivise-n palme suculele pământean al frunzelor de nuc și, cu o singură mișcare, îl imensificase umed până la stele.

Toți pasagerii dormeau în cabinele albe și jilav mirositoare a odaie de baie, cu ferestrele închise, înfășurați în păături groase, căci după suavele nopți mediteraneene, cu dulcea lor privire de un albastru marin subțire vălurile de câdnă ale lunii, și cu suflarea lor de floare de lămâi, migdal și portocal - aspra noapte a Mării Negre înfricoșă ca ochii de corsar.

LIBRIS | We know books

De aceea, coverta cabinelor de clasa I era pustie; *chaises-longues*-urile, goale. În curba molatecă a unora, câte o batistă uitată amintea viteazul strănut care alungase în cabină pe călătoreala hotărâtă, în principiu, să aștepte răsăritul lunii.

Două *chaises-longues*-uri numai erau ocupate. Unul adăpostea o umbră, somnul unei umbre; celălalt, o lumină, o iluminare căpșunie cu intermitențe de întuneric: ritmul luminos al pipelor pufoase. Aceasta împrăștia mirosul franc al *maryland*-ului. Fumătorul era un fanatic al *maryland*-ului, tutun a cărui aromă pornea elegiac din adolescența-i depărtată, cu bereta de catifea a pictorilor înclinată pe-o ureche în care viața din Montmartre răsuna cu zvon de sărutări, pahare sparte sau ciocnite și argot de midinete.

*„La royne Blanche comme lis
Qui chantait à voix de seraine
Berte au grant pié, Bietris, Alis,
Haremburgis qui tient la Maine,
Et Johanne la bonne Lorraine
Que Englois brûlèrent à Rouan
Où sont-ils, où Vierge souveraine?
Mais où sont les neiges d'antan?”*¹

Unde era Parisul de altădată? Alt sunet aveau cafenelele, alt miros. Monedele yankee și britanice ricanau cinic, ca și răsfrângerea lor în ochii midinetelor de astăzi.

Odinioară, moneda franceză aruncată pe zincul bistro-

1. Regina Blanche, ca un crin / Cântând cu vocea-i fermecată, / Bietris, Alis, Berte cu picior plin, / Haremburgis din Maine de-altădată, Lorena Ioana nenfricată / Ce-au ars-o anglii la Rouan, / Unde-s, stăpână precurată? / Ci unde-i neaua de mai an? (fr.)

ului era râsul boemei calice. Nu mai răsuna. Calicia de după război se numea mizerie, și era.

Fumul pipelor engleze și americane, adevărat *cocktail* tabagic, fiertură de tutun cu miere, santal, smochine și opiu, dulceag ca sarailiile orientale, echivoc, trândav și cu cleioasă ceață, izgonise simplul și bărbătescul fum de *maryland*; ori poate acesta pierise deasupra tranșeelor galice o dată cu o întreagă generație al cărei parfum fusese.

Jazul antropofag, urlat, scuipat, scrâșnit, orăcăit și hârâit de gura cacofonică a negrilor buzați, destrăbălase zâmbetul francez, copil al șansonetei melancolice și malițioase. Vechiul Paris ardea pe rugul valutar, încălzind obrajii congestionați ai celor care arseseră odinioară pe Ioana d'Arc, și ai fraților lor transoceanici.

Alexandru Pallă, moldovean cu străbuni de pe vremea lui vodă Ștefan, nu se mai simțea contimporan cu viața Parisului. Îmbătrânise?

Când nu mai ești contimporanul epocii în care-ți porți declinul vârstei, ci numai al pietrelor amintitoare a epocii apuse, te-ai sihăstrit în trecut, ca înșerarea în apa brumărie a unei vechi oglinzi, printre tăceri uscate de mătăsurii.

Alexandru Pallă nu mai trăia viața Parisului, și cum pentru el a trăi însemna a picta, nu mai picta viața Parisului, dar nici viața demodată a amintirilor. Pe pânzele lui de după război, curgeau apele Senei cu cenușuri lung ostentate spre funduri turburi de argint, dar nici o vâslă nu le turbură visarea, nici un catarg, nici un braț de om, și curgerea lor ca și a timpului era parcă solemn împovărată de imensa trenă a propriului trecut; visau cheiurile Senei cu parapete triste și pustii, c-un uuit de vânt parcă amuțit prin golul lor și un vârtej de frunze moarte, dus; câte un pod trecea de la un mal la

IRPIS | We know books
altul cu pașii tăcerii prin rugina lui; se năruia un zid de casă veche cu varul măcinat ca fața de os a leproșilor.

Domina albul în toate pânzele, dar un alb a cărui fragedă lumină se stinsese, un alb colbăit ca surul fior al ațelilor de păianjeni în casele părăsite.

Într-un singur peisaj, tot un parapet pe cheiul Senei, viața lăsase un semn. Sena curgea cu gestul halucinat al brațelor de oarbă bătrână, călăuzind trupul prin locurile tinereții. Pe parapet atârna o păreche de mânuși mici de femeie, albe. Se înecase femeia care le purtase? Poate că le uitase acolo după ce strânsese în mâinile goale mâinile iubitelui ei. Plecase poate fericită, cu dragostea alături. Dar ani trecuseră de atunci, desigur. Mănușile erau veștede. Parfumul delicat al mânilor care le purtase, pierise. Melancolia dezumflată a albului lor mort pecetluia gestul ostentiv al anilor.

Toate tablourile puteau fi intitulate: Tăceri. Tăceri ca în unele case ale epilogului romanelor lui Turghenief. Întipărirea elegiacă a timpului pe decoruri ale tinereții. Prin zgometul barbar al epocii, „tăcerile” lui Alexandru Pallă erau un anacronism.

În apartamentul din rue de l'Observatoire, două „tăceri” trecuseră de-a dreptul în odaia Monicăi, deși fuseseră dăruite Olguței, și deși Alexandru Pallă socotea că mai nimerit le-ar fi fost locul în odaia pianului negru unde asculta nocturnele lui Chopin privind corbul pletelor Olguței desfășurându-și aripile pe profilul solitar deasupra muzicii ca figurile săpate-n prora triremelor - decât în odaia unde Monica își lucra teza de doctorat - *Baladele lui François Villon* - cu o gravitate blajină de bunică și c-un zâmbet blond de miere și de tei în cozile medievale.

Brusc, noaptea fu neagră.

Enorm răsărită în enorma încruntare, plată, grea, fără lumină, de un roș otoman - luna. Orizontul era straniu ca un zid care deodată ai simți că te pândește c-un ochi de ciclop; ca un uriaș zid de marmură neagră care ar deveni deodată un ochi roș, fără trup, fără cap, fără pleoape, fără gene, fără pupilă, ochi opac, orb, care totuși te vede, vine, crește, se dilată, te cuprinde, te soarbe umplându-se de sângele inimii tale...

Coșmarul se ridică de pe pieptul mării. Desprinsă de pe tăiușul zării luna pluti masiv. Deasupra și în jurul ei pe cer se aprinse ca într-o mohorâre de fum gros, sanghinul nimb al vulcanilor.

Vroiau parcă să înflorească maci din truda și mocnirea sângerie.

Înfloriră, roși, rubinii, profirii... se topiră în largă dâră. Îngălbeniră.

Palid, nuferi galbeni tremurată.

În noaptea limpede, cu abur aiurit plutea paloarea pură a lunii, alungată tot mai sus de groaza roșie, căzută în adâncuri, a monstruosului ochi tentacular din încleștarea căruia scăpase. Și marea era acoperită de sudoare rece.

- Nu dormi, Olguța?

Trupul din *chaise-longue* nu se mișcase. Ochii nu clipeau; mari deschiși, priveau pironiți, fără să vadă în afară, ostenind fața, fruntea; privire din acelea care lasă cearcăne subțiri și o dungă pe frunte.